

HØYRING AV FORSLAG TIL SKOGVERN

OPPRETTING AV KNAUSNAKKEN NATURRESERVAT

VESTNES KOMMUNE

Høyringsfrist 23.06.2021

Framside: Myske, en indikatorart for mineralrik jord i boreale lauvskogar. (Foto: Hege Steigedal).

Bakgrunn

Gjennom behandlinga av stortingsmeldinga Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfald (Meld. St. 14 (2015-2016)) vedtok Stortinget ei opptrapping av skogvernet i Noreg til 10 % av skogarealet. I februar 2021 var om lag 5,1 % av skogarealet og ca. 3,8 % av den produktive skogen verna i Noreg. Det er eit nasjonalt miljømål at «*et representativt utval av naturtypene i skog blir verna for kommande generasjonar*». Vern av skog er også viktig for å nå fleire av dei andre miljømåla, til dømes at «*utrydding av trua artar i skog skal opphøyra og status for artar i nedgang skal ha blitt forbedra innan 2020*» og at «*mangfald av naturtypar i skog skal bli tatt vare på eller gjenopprettast innanfor sitt naturlege utbreiingsområde, og slik at alle stadeigne artar finns i levedyktige bestandar*».

I stortingsmeldinga vert auka skogvern framheva til å ha stor positiv effekt på trua artar i skog, og Regjeringa vil vidareføre det langsiktige arbeidet med skogvern. Dette skal skje ved vern av offentleg eigd skog og ved friviljug vern av privateigd skog. Friviljug vern inneber at skogeigarane tilbyr staten vern av eigen skog.

Dersom ein har naturfagleg kunnskap om det aktuelt tilbodsområde frå før, kan slike data bli lagt til grunn for ein eventuell verneplanprosess. Dersom området ikkje er kartlagt tidlegare, vil miljøvernstyresmaktene også vurdere tilbodet og sette eventuelt i gang med naturfaglege registreringar for å kartlegge verneverdiar. I Møre og Romsdal er ein vesentleg del av den verneverdige skogen kartlagt tidlegare og aktuelle data er tilgjengelege i www.naturbase.no.

Om det på bakgrunn av ei slik registrering vil vere aktuelt å fremme eit verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomførast forhandlingar med grunneigar om avgrensing, verneforskrift og økonomisk erstatning. Når staten og grunneigar er kome til semje om desse punkta, vil området gjennomgå ei vanleg saksbehandling i tråd med naturmangfaldlova.

Tilbodet

Statsforvaltaren har fått tilbod om friviljug skogvern på gnr 77 bnr 1, 7 og 8 ved Knausnakken i Vestnes kommune. Det omfattar eit areal på ca. 550 dekar skog på vestsida av Tomrefjorden.

Tilboda vart framsett i brev frå ALLSKOG SA den 29.06.2020.

Dag Holtan har vurdert området i samband med supplerande kartlegging av naturtypar i Vestnes kommune i 2010. Her er kartlagt ein førekomst av gammal boreal lauvskog BN00067537 som er verdsett verdi A (svært viktig) grunna storleik og det velutvikla arts inventaret for denne typen skog, som lavartar og karplantar med potensiale for funn av raudlista lav og sopp.

Dette kunnskapsgrunnlaget viser at området har store kvalitetar for vern som naturreservat.

Statsforvaltaren har difor takka ja til tilbodet om igangsetting av verneplanprosess for området. Etter avtale med grunneigaren og ALLSKOG meldte Statsforvaltaren oppstart av verneplanprosess for området. ALLSKOG skal taksere skogen i tilbodsområdet saman med Staten sin skogsakkunnige, og det blir forhandla fram ein erstatningsavtale med grunneigaren. Området vil ikkje bli tilrådd verna før avtalen om erstatning er signert, men ALLSKOG har på vegne av grunneigaren akseptert at planprosessen vert sett i gang.

Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) jf. §§ 33-51. I naturmangfaldlova er det gjeve heimel for vedtak av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfaldlova, blir foreslått brukt for skogsområda i dette verneplanframlegget. Naturmangfaldlova § 37 i har slik ordlyd:

«Som naturreservat kan vernes områder som inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt type natur på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdetets skjøtsel.»

Saksbehandling

Naturfaglege registreringar

Lokaliteten ligg mellom Fiksdal og Gjelstein vest i Tomrefjorden. Vegetasjonsgeografisk ligg området i sørboreal vegetasjonssone og sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon. Berggrunnen består av harde, næringsfattige og sure gneisar. Naturtypen (BN00067537) er registrert som gammal boreal lauvskog, eldst i aust ved Ystelia og noko yngre vestover mot Gjelstein. Den austre delen har ein overraskande stor del gamle seljetre, med fleire døme på tverrmål opp mot ein meter. Skogen er til dels godt utvikla og kan karakteriserast som ein artsrik høgstaude-storbregneskog, med innslag av småbregneskog somme stader. Innslag av kjeldebekkar og sig skapar variasjon i miljøet kor meir fuktkrevjande artar veks. Dominerande treslag er bjørk og rogn, ofte i grove dimensjonar, medan gråor, hassel, hegg, osp og selje er meir spreidd. Innslaget av liggande, daud ved er generelt høgt i heile området.

Vegetasjonen i botnsjiktet er rikt på karplantar og det er registrert artar som enghumleblom, firblad, hengjeaks, jordnøtt, junkerbregne, kranskonvall, kystmaigull (svært talrik), lerkespore (svært talrik), markjordbær, myske, myskegras, raggtelg, skogburkne, skogrørkvein, skogsalat, skogsnelle, skogstjerneblom, skogsvinerot, smørtelg, storklokke, stornesle, strutsving, sumphaukeskjegg, tannrot, trollbær, trollurt, turt og vårkål. Særleg interessant er mengdene av kystmaigull og lerkespore, då sistnemnde er uvanleg ute på kysten. Også storklokke er uvanleg i dei ytre stroka.

Lungeneversamfunnet i skogen her er uvanleg godt utvikla og middels artsrikt, med artar som grynfilltav, kystfilltav, kystvreng, lungenever, skrubbenever, stiftfilltav, sølvnever og vanleg blåfilltav. Sølvnever er registrert som dominant art på gamle seljetre opp til åtte meter over bakken, og det kan tyde på at veksttilhøva har vore stabile og gode.

Oppstartsmelding

Statsforvaltaren sendte ut melding om oppstart av verneplanprosessen for naturreservat ved Knausnakken til fleire aktuelle interessepartar i brev av 08.03.2021. Frist for innspel til planarbeidet var sett til 12.04.2021. Det kom 9 innspel til meldinga, der 4 ikkje har spesielle innvendingar.

Språkrådet melder at namnet Knausnakken er einaste godkjente skrivemåte av dette naturnamnet i Sentralt stadnamnregister (SSR), men Fylkesatlas for Møre og Romsdal har registrert den normaliserte forma Knusnakken, oppskrivarforma Knusnakkjnj . Dei har difor bedt Kartverket reise namnesak på dette naturnamnet for å få avklart skrivemåten. Statsforvaltaren må soleis vente til det er gjort vedtak i denne namnesaka før det kan fastsetjast skrivemåte av namnet på verneområdet. Alternativt kan de finne eit anna namn på området.

Statens kartverket melder at dei på bakgrunn av språkrådets brev av 16.3.2021 har reist namnesak på namnet Knausnakken eller Knusnakken, og har sendt saka på lokal høyring i kommunen, jf. § 8 i lov om stadnamn. Dei melder at Statsforvaltaren må vente med å fastsette namn på verneområdet til det er gjort vedtak om skrivemåten av primærnamnet.

Forsvarsbygg ønskjer at vernet ikkje skal vere til hinder for militær operativ verksemd og landing/avgang med Forsvarets luftfartøy. Dette vil bli følgt opp ved bruk av standardformulering i verneforskrifta.

Norsk Bergindustri ønskjer eventuelle geologiske førekomstar i området før eit vedtak om vern. Vi er ikkje kjend med at det er slike ressursar i området og forhold oss til Direktoratet for Mineralforvaltning sitt fråsegn som ikkje har nokon merknader til vidare planprosess.

NVE melder at så langt dei kjenner saka er det ingen konflikstar knytt til vern ved Knausnakken. Dei minner om at Nordvest Nett AS har områdekonsesjon i området, og oppmodar dei til å uttale seg sjølve, men at det ikkje finns nettanlegg i eller i nærleiken av det tilråda verneområde.

Brukarinteresser

Slike lågareliggende skogar har tradisjonelt vorte utnytta til hogst og beite. Denne bruken har etterkvart gått ut i dette området. Skogbruksfagleg gjennomgang hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, avdeling skog, har gitt følgande vurdering:

Av det totale arealet tilbudd vern er om lag 316 dekar produktivt skogareal. Det er registrert nøkkelbiotop med MiS på 106 dekar og rik bakkevegetasjon, rikbarkstre i eldre lausuksesjon og ein naturtype gammal boreal lausskog med verdi a (svært viktig) på om lag 254 dekar.

Skogressurskart (SR 16) – volum (daa):

0-100 m ³ /ha	100-200 m ³ /ha	200-300 m ³ /ha	300-400 m ³ /ha	> 400 m ³ /ha
229	271	50	7	1

Skogbruksseksjonen hos Statsforvalteren i Møre og Romsdal konkluderer med at nedre del av lia er mest interessant for skogbruk, men sidan dette arealet allereie har restriksjonar vil eventuelt vern ha liten betydning for skogbruket.

Her er ikkje registrerte freda kulturminne.

Området er sett av til landbruk-, natur- og friluftsførmål i kommuneplan.

Verneforskrift

Forslag til verneforskrift finns sist i dette dokumentet, frå side 7.

Avgrensing

Sjå vedlagt vernekart.

Vidare saksgang

I samsvar med naturmangfaldlova og saksbehandlingsreglane i denne, sender Statsforvaltaren med dette verneframlegget på høyring.

Det blir gjennomført forhandlingar med grunneigar om erstatning, og det er krav om at det blir semje om avgrensing og framlegg til forskrift før sluttbehandling av verneframlegget.

Etter denne lokale og sentrale høyringa, vil Statsforvaltaren, på bakgrunn av høyringsdokument og innkomne fråsegner, skrive ei tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet fremmer så saka for Klima- og miljødepartementet som deretter vil førebu ho og legge fram eit forslag om vernevedtak for Kongen i Statsråd.

Etter vernevedtaket ved kgl. res. vil erstatningar bli utbetalte i samsvar med avtalane. Statsforvaltaren får så i oppdrag å gjere vedtaket kjent og sørge for at reservatet blir merka og skilta. Merking og oppmåling blir gjort av jordskifteretten etter krav frå Statsforvaltaren om grensegang og merking.

Ut frå normal saksbehandlingstid kan eit vernevedtak tidlegast ventast i desember 2021.

Forskrift for Knausnakken naturreservat, Vestnes kommune, Møre og Romsdal

Fastsett ved kgl.res. 13. oktober 2000 med heimel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23.

Endra ved kongeleg resolusjon av 00.00.0000 med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1 Føremål

Føremålet med naturreservatet er å verne eit stort og variert skogsområde som inneheld trua og sjeldan natur og ulike naturtypar i skog som gammal boreal lauvskog. Her er ein stor, intakt og velutvikla gammal lauvskog med rikt artsinventar. Det er ei målsetting å behalde verneverdiane i mest mogeleg urørt tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Vestnes kommune, 77/1, 77/7 og 77/8.

Naturreservatet dekkjer eit totalareal på 550 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart dagsett Klima- og miljødepartementet 00.00.00. Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart skal oppbevarast i Vestnes kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som er nemnde i føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar:

- a) Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne plantar og sopp inkludert lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre eller annan vegetasjon er forbode.
- b) Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødige forstyrring. Utsetting av dyr er forbode.
- c) Det må ikkje settast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel oppføring av bygningar, anlegg, gjerde, andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker el. l., framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte tilførsler av forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.
- e) Bålbrenning er forbode.

§ 4 Generelle unntak

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk.

- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk.
- d) Vedlikehald og bruk av eksisterande jakttårn.
- e) Beiting.
- f) Utsetting av saltsteinar.
- g) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- h) Fjerning av mindre mengder kvist i samband med utøving av storviltjakt.
- i) Bålbrenning med tørrkvist frå bakken eller medteken ved i samsvar med gjeldande lovverk.
- j) Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy.
- b) Sykling, riding og bruk av hest er forbode utanom eksisterande vegar og stiar.

§ 6 Generelle unntak frå reglane om ferdsel

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltingsoppgåver som er vedteke av forvaltingsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vere skånsamt mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet før køyring skjer.
- b) Naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne.
- b) Tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk.
- c) Naudsynt uttransport av felt elg og hjort med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemt i § 6 andre ledd b.
- d) Hogst og uttak av gran, platanlønn og andre framande treslag.
- e) Merking og rydding av nye stiar.
- f) Avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 d.
- g) Oppsetting og vedlikehald av gjerde.
- h) Gjenoppføring av bygningar og anlegg som går tapt ved brann eller naturskade.
- i) Bruk av naturreservatet til miljøtilpassa reiselivsverksemd i samsvar med godkjent forvaltningsplan.
- j) Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- k) Naudsynt motorferdsel for aktivitetar etter § 4 c og j, og § 7 b, c, d, g og h.

§ 8 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom tiltaket ikkje er i strid med vernevedtaket sitt føremål og ikkje kan påverka verneverdiane nemneverdig, eller dersom

tryggleikssyn og omsyn til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfaldlova § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setje i verk tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfaldlova § 47.

§ 10 Forvaltingsplan

Det kan utarbeidast forvaltingsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltingsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsstyresmakt

Miljødirektoratet fastset kva instans som skal vere forvaltingsstyresmakt etter denne forskrifta.

§ 12 Iverksetting

Denne forskrifta trer i kraft straks.